

Potop Redivivus, reż. Jerzy Hoffman, 1974/2014

Potop – blockbuster kina PRL – karta pracy

Zagadnienia	<i>Potop</i> – blockbuster kina PRL
1. Cechy fabularne i estetyczne blockbustera	
Dynamiczni bohaterowie (szczególnie Kmicic); Dynamiczna akcja; Rozmach inscenizacyjny Wiarygodność wizualna (kostiumowa, scenograficzna, charakteryzatorska)	
2. <i>Potop</i> jako film historyczny	
Historyczny czas akcji (proszę wymienić autentyczne wydarzenia ukazane w filmie) Postaci autentyczne Drobiazgowość kostiumów, rekwizytów, przestrzeni świata przedstawionego Stylizacja językowa	

Jerzy Hoffman – nota biograficzna

Pochodzi z rodziny lekarzy. W czasie wojny został wywieziony wraz z rodziną na Syberię. Ukończył reżyserię we Wszechrosyjskim Państwowym Instytucie Kinematografii w Moskwie, gdzie poznał Edwarda Skórczewskiego (1930-1991), z którym przez kolejną dekadę realizował filmy dokumentalne, a następnie fabularne (*Gangsterzy i filantropi* oraz *Prawo i pięść*). Ich filmy dokumentalne zdobyły liczne nagrody, między innymi w Oberhausen, Krakowie, Wenecji, Moskwie i Mannheim.

Największą popularność przyniosła mu adaptacja *Trylogii* Henryka Sienkiewicza – *Pan Wołodyjowski, Potop, Ogniem i mieczem*. Był także realizatorem filmów obyczajowych i wojennych, m.in. *Trędowata, 1920. Bitwa Warszawska*.

Przez siedemnaście lat był kierownikiem artystycznym Zespołu Filmowego „Zodiak”. W 2009 roku na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni otrzymał „Platynowe Lwy” za całokształt twórczości*.

Potop Redivivus – najwybitniejszy film historyczny epoki PRL

Ekranizacja drugiej części *Trylogii* Henryka Sienkiewicza. Andrzej Kmicic, młody chorąży orszański, przybywa do Wodoktów na Litwie, aby poznać przeznaczoną mu testamentem Herakliusza Billewicza narzeczoną, Oleńkę. Oboje zakochują się w sobie od pierwszego wejrzenia. Jednak niepokorna i porywcza natura Kmicica szybko wpędza go w poważne tarapaty. Kiedy Szwedzi napadają na Polskę, młody szlachcic opowiada się początkowo po stronie Radziwiłłów – potężnego rodu magnackiego wspierającego agresorów w zamachu na Rzeczpospolitą, przez co zostaje przez szlachtę i narzeczoną uznany za zdrajcę ojczyzny. Testamentalny zapis – w razie kłopotów z kawalerem – daje nieszczęśliwej pannie furtkę od niestosownego małżeństwa: zakonny habit. Kmicic postanawia się jednak zrehabilitować, tak w oczach społeczeństwa, jak i ukochanej. W tym celu angażuje się w działania wojenne pod przybranym nazwiskiem Babinicza. Choć z dwuczęściowego, pięciogodzinnego filmowego pierwowzoru uznany montażysta Marcin Kot Bastkowski zestawiał ostatecznie nieco ponad trzygodzinny film, udało się zachować wszystkie najważniejsze wątki opowiadanej historii, dostosowując ją jednak do oczekiwań współczesnego widza.

W filmie występuje czołówka ówczesnego polskiego aktorstwa. W role Andrzeja Kmicica i Oleńki Billewiczówny wcielił się Daniel Olbrychski i Małgorzata Braunek. Choć dzisiaj trudno sobie wyobrazić innych odtwórców tych postaci, ich obsadzenie stało się tematem burzliwej narodowej debaty. W rolach pierwszo- i drugoplanowych wystąpiło w filmie łącznie blisko czterystu aktorów i tysiące statystów. Realizacja *Potopu* to jedno z największych przedsięwzięć produkcyjnych w dziejach polskiej kinematografii. Przygotowano 23 tysiące kostiumów i tysiące rekwizytów*.

Propozycje lektur:

1. Maria Oleksiewicz, *535 dni Potopu*, Warszawa 1975.
2. *Po mnie choćby Potop*. Jerzy Hoffman. Rozmawia Jacek Szczerba, Agora, Warszawa 2015.
3. *Potop Redivivus*, red. G. M. Grabowska, K. Koła-Bielawska, A. Wyżyński, FilMOTEKA Narodowa, Warszawa 2015.
4. Marta Sztokfisz, *Jerzy Hoffman – gorące serce*, Marginesy, Warszawa 2011.
5. Stanisław Zawiśliński, *Film, wojny i rozróby. Rozmowy z Jerzym Hoffmanem*, Skorpion, Warszawa 2011.

* Nota biograficzna reżysera dostępna w serwisie <http://www.nckf.pl/aktualnosci/jerzy-hoffman>.

* Opis filmu zaczerpnięty z materiałów Ninateki <https://ninateka.pl/film/potop-redivivus-jerzy-hoffman>